

Evropské strategie k Zelené dohodě pro Evropu – výzvy a rizika pro bezpečnost materiálů a předmětů pro styk s potravinami

Ing. Jitka Sosnovcová

Státní zdravotní ústav
Národní referenční laboratoř pro materiály pro
styk s potravinami a pro výrobky pro děti do 3 let

*Konference „MORAVSKE DNY HYGIENY VÝŽIVY“
Olomouc, 12. – 13. 5.2022*

◆ EU STRATEGIE K PŘECHODU NA OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Zelená dohoda
pro Evropu

European Commission

What is the European Green Deal?

December 2019
#EUGreenDeal

The European Green Deal is about **improving the well-being of people**. Making Europe climate-neutral and protecting our natural habitat will be good for people, planet and economy. No one will be left behind.

The EU will:

- Become climate-neutral by 2050
- Protect human life, animals and plants, by cutting pollution
- Help companies become world leaders in clean products and technologies
- Help ensure a just and inclusive transition

"The European Green Deal is our new growth strategy. It will help us cut emissions while creating jobs."
Ursula von der Leyen, President of the European Commission

"We propose a green and inclusive transition to help improve people's well-being and secure a healthy planet for generations to come."
Frans Timmermans, Executive Vice-President of the European Commission

93% of Europeans...
93% of Europeans...
79% agree that taking action...

Strategie EU
pro udržitelnost
chemických
látek

Akční plán pro
oběhového
hospodářství

Směrnice EU
č. 2019/904 o
jednorázovýc
h plastech

SUP

Strategie EU pro
bezpečnost
potravin
„From Farm to
Fork“

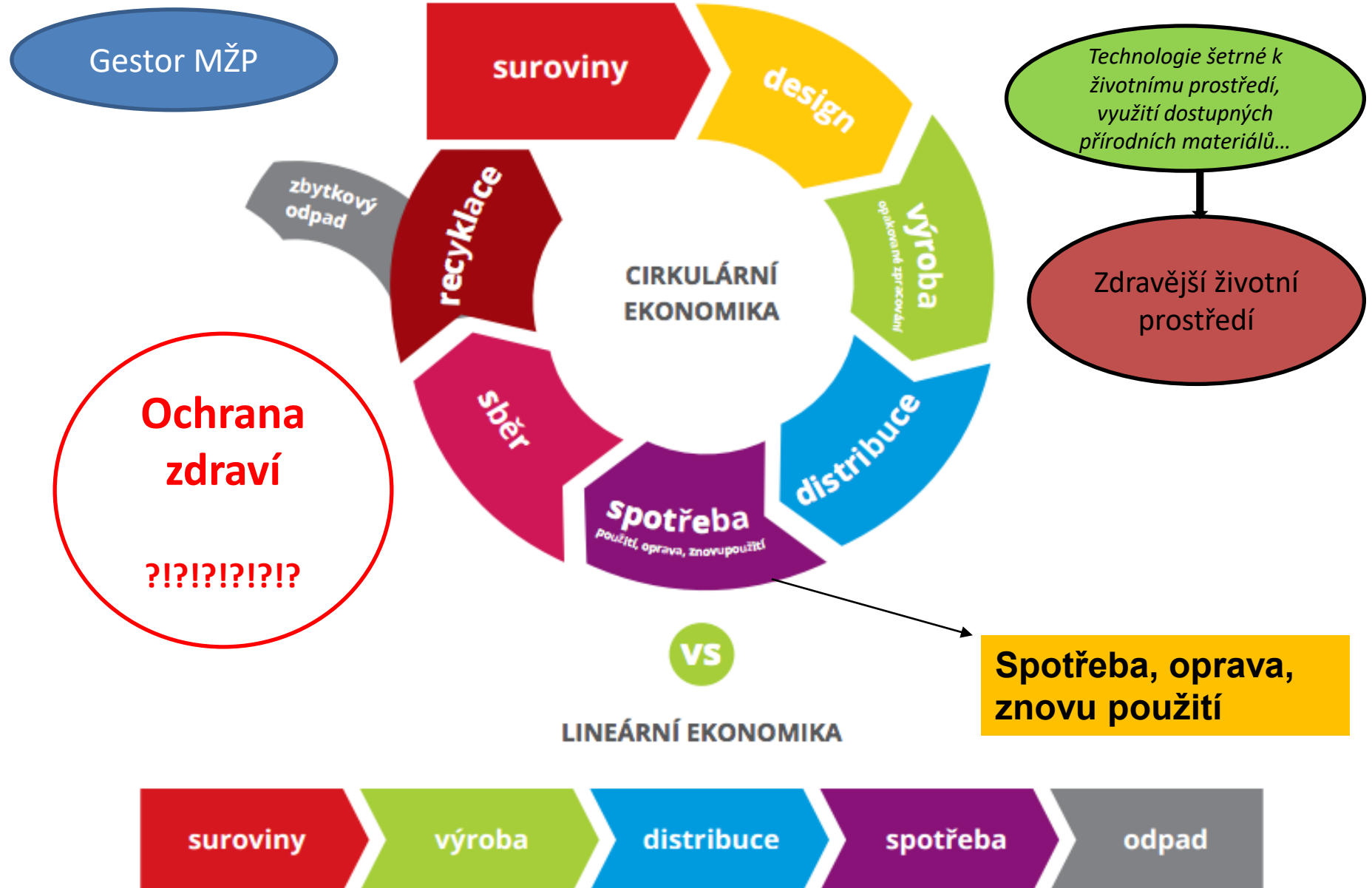
Zelená dohoda pro Evropu

Zelená dohoda pro Evropu – strategie EU má za cíl nasměřovat EU k tomu, aby se stala do roku 2050 udržitelným klimaticky neutrálním oběhovým hospodářstvím.

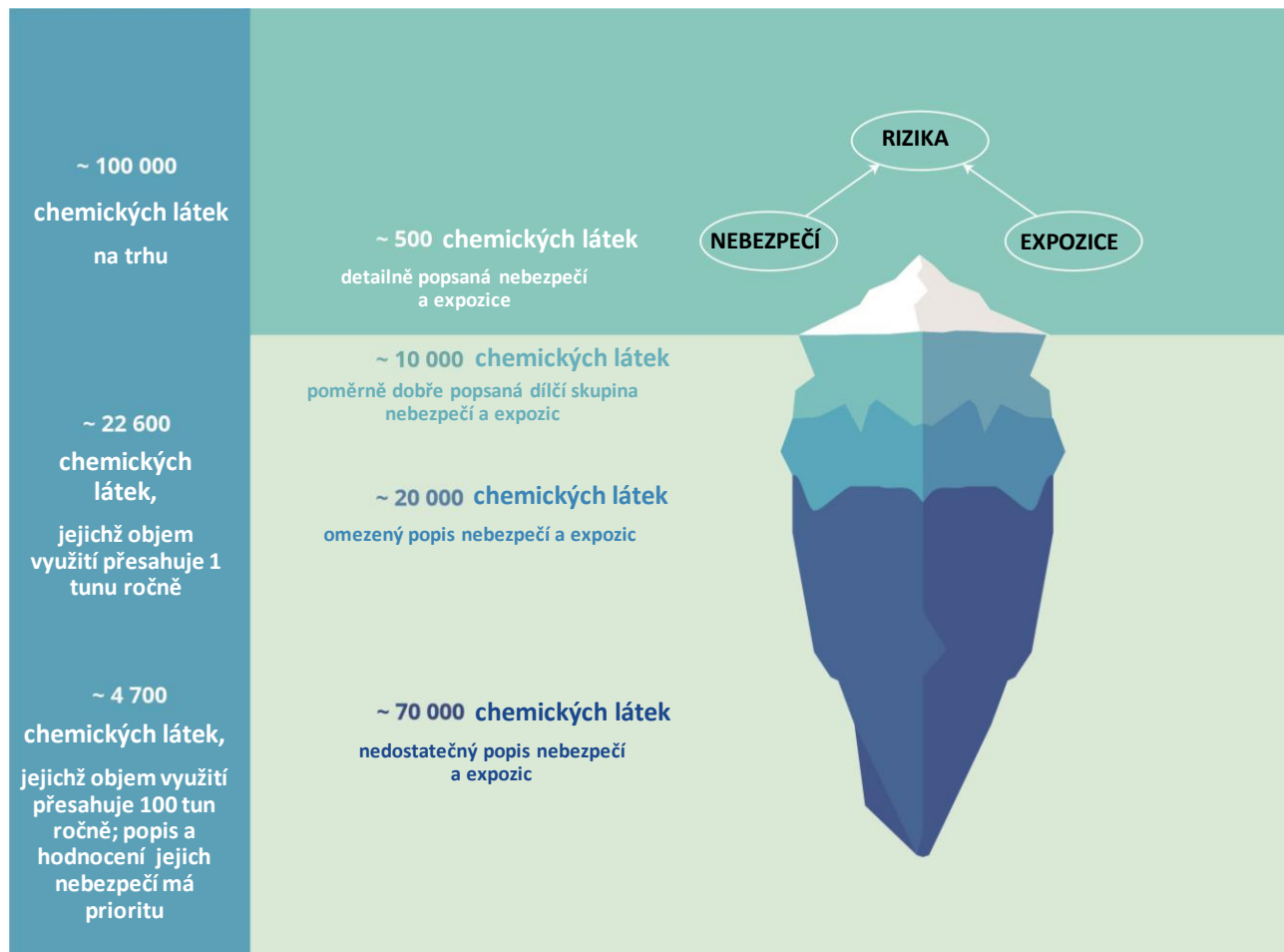
- Cíle - lépe chránit lidské zdraví a životní prostředí → snížit znečištění ze všech zdrojů a přechod na prostředí bez toxických látek
- **Náhrada chemických látek** s nebezpečnými vlastnostmi látkami bezpečnějšími pro lidské zdraví a ŽP
- **Snaha je snížit látky**, které jsou hrozbou pro lidské zdraví.

Látky s chronickými účinky na lidské zdraví způsobující rakovinu, poškozující imunitní, dýchací, endokrinní, rozmnožovací, kardiovaskulární systém, oslabují lidskou odolnost a schopnost vůči nemocem, snižující účinky vakcín, látky, které poškozují plod, vedou k nižší porodnosti (CMR, EDs,...)

◆ OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ A OCHRANA ZDRAVÍ

Strategie pro udržitelnost v oblasti chemických látek

Rozdíl mezi nebezpečím a rizikem

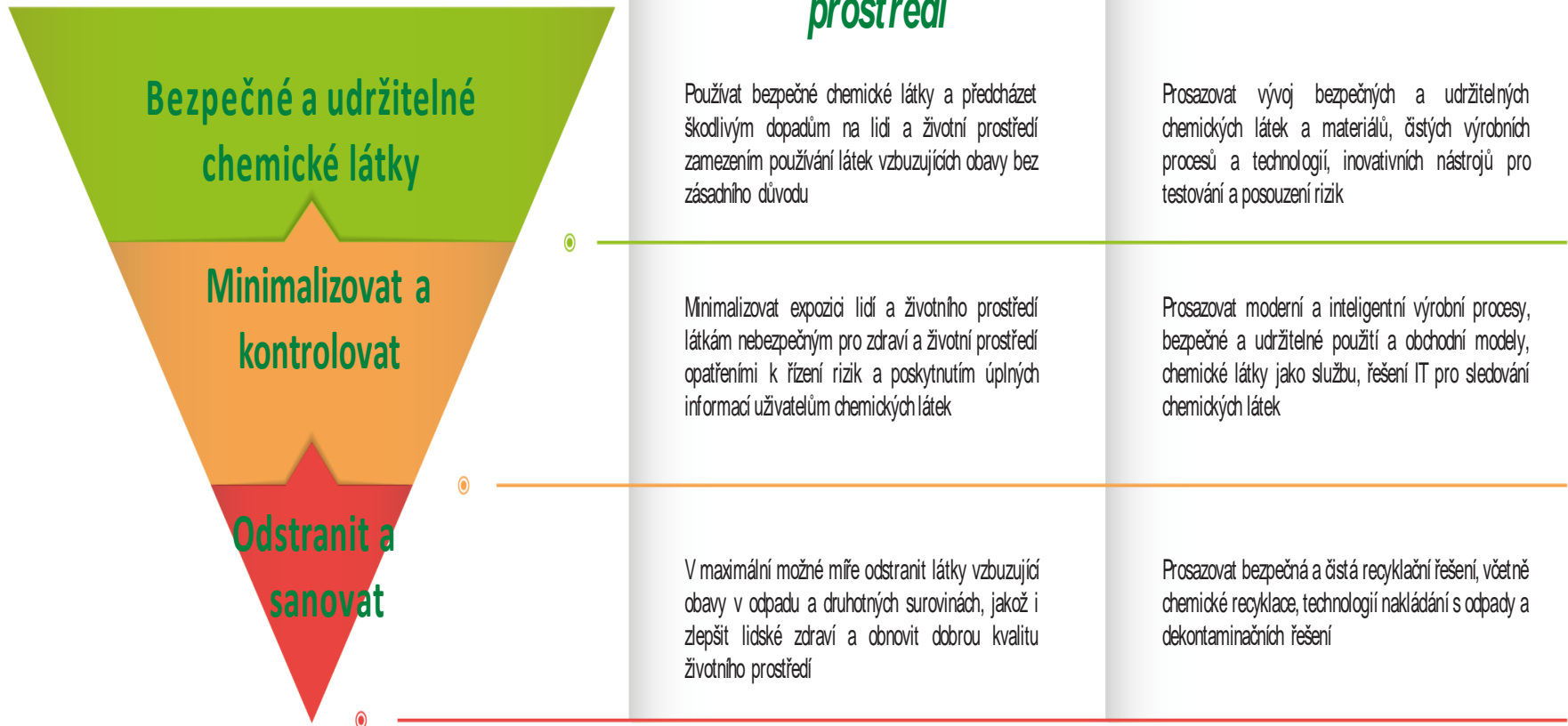
EK navrhuje :
„Essential use concept“
- koncept
základního/nezbytného
použití určitých
nebezpečných chemických
látek pro různé komodity
(analýzy pro legislativu biocidy,
POR, KP, FCM, hračky, atd)

Hazard/Nebezpečí je základní vlastnost látky, která má potenciál vyvolat škodlivý efekt na lidský organismus.

Risk/Riziko je pravděpodobnost, že látka za určitých okolností tj.pokud je organismus působení látky vystaven/exponován může vyvolat nepříznivý účinek na organismu

◆ EU STRATEGIE K PŘECHODU NA OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Hierarchie v oblasti nakládání s chemickými látkami

◆ OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ A OCHRANA VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ

SUP

Směrnice EU č. 2019/904 o jednorázových plastech

Směrnice zavádí následující cíle a opatření:

- **zákaz pro vybrané výrobků na jedno použití**, pro které existují na trhu alternativy: vatové tyčinky, příbory, talíře, brčka, míchátko, tyčinky na balonky, stejně tak plastové kelímky, obaly na jídlo z expandovaného polystyrenu a na všechny výrobky vyrobené degradovatelného oxo-plastu;
- **opatření ke snížení spotřeby obalů na jídlo a nápojových kelímků** vyrobených z plastu a specifického označování některých výrobků jak jsou např. hygienické vložky, tampony, aplikátory tamponů, vlhčené ubrousky, tabákové výrobky s filtry;
- **cíl** dosáhnout **90 % separovaného sběru plastových lahví do roku 2029** (77 % do roku 2025) a zavedení **konstrukčních požadavků pro připojení uzávěrů na lahve**, stejně jako cíl **začlenit 25 % recyklovaného plastu do PET lahví** od roku 2025 a **30 %** ve všech plastových lahvích **od roku 2030**.

Současná EU legislativa pro materiály určené pro styk s potravinami

Rámcové nařízení EP a Rady (EU) č. 1935/2004 je základní legislativním rámcem, který se vztahuje na všechny materiály a předměty, které přicházejí do styku s potravinami

Definuje PBU/FCM a stanovuje základní požadavky:

.....

článek 3

- ✓ **nesmí ohrozit lidské zdraví**
- ✓ **nesmí způsobit nepřijatelnou změnu ve složení potravin**
- ✓ **nesmí způsobovat zhoršení organoleptických vlastností potravin**

Povinnost výrobce/dovozce/kdo uvádí výrobek na trh **zajistit a prokázat splnění článku 3**

Úřední kontroly:

- Povinné dokumentace
- Prohlášení o shodě, SVP
- Odběr a zkoušení výrobků

Ekologická řešení balení/výrobků často zahrnují:

- biologicky rozložitelné (kompostovatelné, biodegradabilní),
- přírodní materiály
- recyklovatelné materiály (homopolymery x vrstvené materiály)
- opětovné použití recyklovaných materiálů (př. PET lahve)
- obaly/předměty pro opakované používání

které jsou upřednostňovány před materiály, jako byly a jsou dosud používány **klasické plasty** či **jiné polymerní materiály** vyráběné polymerací surovin pocházejících z fosilních paliv.

Ekologické výrobní procesy nabízejí kroky:

- ke snížení jejich energetického výkonu a
- ke snížení počtu emisí skleníkových plynů, které produkují.

◆ VÝZNAM OBALŮ

♦ VÝZNAM OBALŮ

Obal, zejména potravinářský je nepostradatelnou součástí většiny výrobku.

Obal ve své podstatě musí plnit tři základní funkce:

- ✓ 1. chránit výrobek, který je v něm zabalený, před znehodnocením.
- ✓ 2. tvoří racionálně manipulační jednotku, která usnadňuje přepravu, obchod a manipulaci s baleným zbožím v celém obchodním řetězci.
- ✓ 3. obal je vizuální komunikace a marketing baleného výrobku.

Významnou kategorií obalů jsou právě **potravinářské obaly**.

Jejich **význam** spočívá v tom:

uchovávají a chrání potraviny, →

- Mikrobiální kontaminace
- Chemická kontaminace
- Fyzikální kontaminace

umožňují jejich oběh a nabízení a

poskytují spotřebitelům příslušné informace pro rozhodování spotřebitele k cílenému výběru potraviny.

Riziko možného zvýšení plýtvání s potravinami

Vhodnost a
odolnost materiálů

Technologie
zpracování,
odolnost svárů

Strojní zařízení musí
být kompatibilní s
novým materiálem

Struktura současné EU legislativy FCM

Pro všechny typy FCM – !! V EU v současnosti probíhá evaluace (vyhodnocení funkčnosti, uplatňování a vymáhání stávající legislativy)

NAŘÍZENÍ EU č. 1935/2004 ...bude revidováno

NAŘÍZENÍ EU č. 2023/2008 na SVP

DoC

Eko-, bio-,
recyklované
materiály

Hledá se
nejvhodnější a
nejefektivnější
přístup

SPECIFICKÁ LEGISLATIVA na materiály nebo individuální látky

**(NAŘÍZENÍ, SMĚRNICE, NÁRODNÍ LEGISLATIVA, NÁRODNÍ DOPORUČENÍ,
DOPORUČENÍ Rady EVROPY (Resolution, Guidelines))**

Harmonizované požadavky v EU

- Regenerovaná celulóza
- Plasty - 15 dodatků + další v přípravě
- Keramika – připravuje se revize/nové R
- Recyklované plasty – překládá se „revize“/nové R
- Aktivní a inteligentní FCM
- Individuální chemické látky
nebo skupiny (např. BADGE, BFDGE, NOGE,..)

Národní právní úpravy

Všechny ostatní materiály:
Elastomery, Silikony
Papír a lepenka
Pryže, povlaky,
Kovy a slitiny
Potisky, barviva

EVROPSKÁ LEGISLATIVA

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 z 27.října 2004 o materiálech a předmětech určených pro styk s potravinami a o zrušení směrnic 80/590/EHS a 89/109/EHS – platné od 3.12.2004

Laky a lepidla

Nařízení Komise (ES) č.1895/2005 o omezení používání určitých epoxy derivátů v materiálech a předmětech, které přicházejí do styku s potravinami

Nařízení Komise (ES) č. 2023/2006 o správné výrobní praxi při výrobě FCM

Nařízení Komise (ES) č. 282/2008 o recyklovaných plastech určených pro styk s potravinami

nové nařízení
na recyklované
plasty

Nařízení Komise (ES) č. 450/2009 o aktivních a inteligentních materiálech a předmětech určených pro styk s potravinami

Plasty a výrobky z nich

II

(Nelegislativní akty)

NAŘÍZENÍ

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 10/2011

ze dne 14. ledna 2011

o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

- (2) Toto nařízení je zvláštním opatřením ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení (ES) č. 1935/2004. Toto nařízení by mělo stanovit zvláštní pravidla pro bezpečné používání materiálů a předmětů z plastů a zrušit směrnici Komise 2002/72/ES ze dne 6. srpna 2002 o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami (2).

II

(Nelegislativní akty)

NAŘÍZENÍ

**Platí pro všechny
plasty
„EKO“, „BIO“**

**Vstoupilo v
platnost
23.9.2020**

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2020/1245

ze dne 2. září 2020,

kterým se mění a opravuje nařízení (EU) č. 10/2011 o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 ze dne 27. října 2004 o materiálech a předmětech určených pro styk s potravinami a o zrušení směrnic 80/590/EHS a 89/109/EHS ⁽¹⁾, a zejména na čl. 5 odst. 1 písm. a), d), e), h) a i), čl. 11 odst. 3 a čl. 12 odst. 6 uvedeného nařízení,

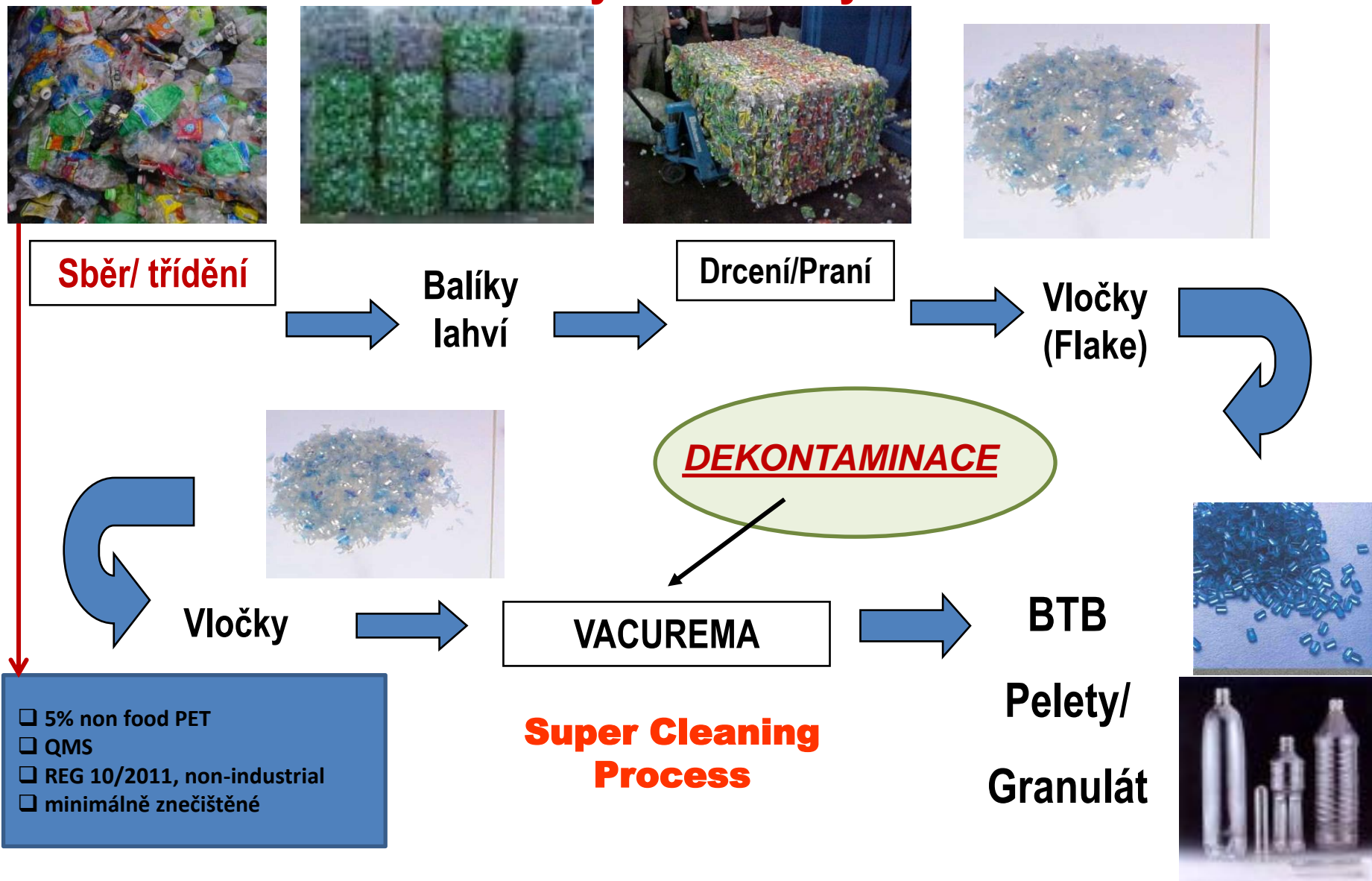
vzhledem k těmto důvodům:

Recyklace plastů

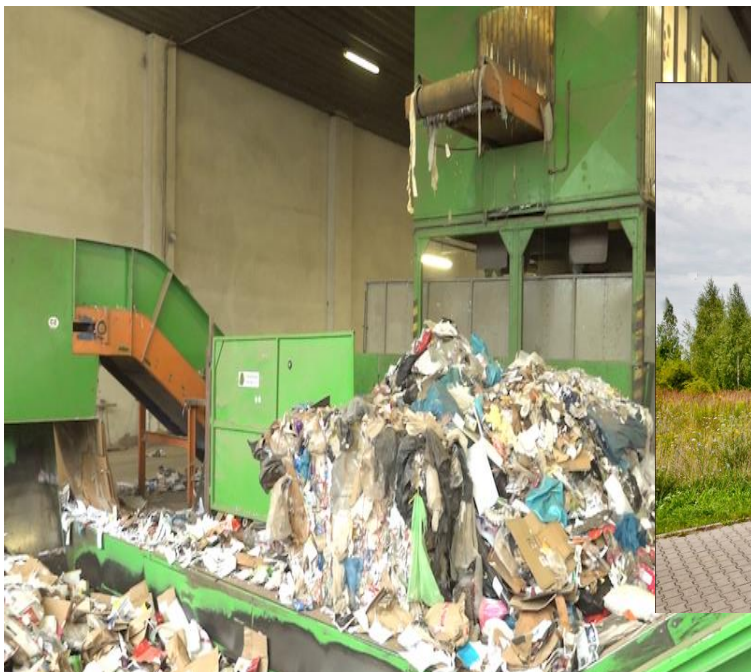
◆ RECYKLACE PET lahví

Základní schéma systému recyklace BTB

◆ NOVÉ TRENDY A RIZIKA

Děkuji za pozornost

